

מסורת הש"ס

(א) פסחים מה, טז; לוי: טז; זכחס לו: ט (ז'על סח:), (ג) ערלה פ"ב מ"ה, (ד) נסן מ"ז), (ה) וקרת יח טען, (ו) במדבר יח, (ז) ז'על ומאה; (ח) ונע"ע מוס' זכחס עט. ד"ה אמרן, (ט) נע"ש רש"י ד"ה כחוב, (י) ז'על דלן, (י) (דף נח. ד"ה בס'),

תורה אור השל"ם

1. כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדרמה על הבגד אשר יזה ע"הה חבבס במקום קדש:

ויקרא ו כ

מוסף רש"י

כל אשר יגע בבשרה. בשר חולין או שלמים שזמן אכילתו מרובה מחטאת ונגע בחטאת, יקדש, כדמפרש להיות כבודה שאם פסולה. היתה החטאת, כגון פיגול או פסול אחר, תפסל. אף זו שנגעה ממנה, ואם בשרה. היא החטאת, מהניח לצולעת הימנה לאסור באכילה אלא כחמורה שבה. כחומר החטאת שנגעל זה לפניס מן הקלעים ולוכי כהונה וליוס ולילה אחד (פסחים סח.) שחר יש זה עכשיו שני מינין וסומר ששניהם תיטלל (תבחים צז:).

גיד הנשה פרק שביעי חולין

וּלְיֹגֶמֶר מִיָּנִיָּה. למשרי אף שאר קדשים בששים או מאה כגון נותר או פגול: **לַהֲיוֹת כְּמוֹה**. הנוגע זה וצלע ממנה: **שֵׁאִם פְּסוּלָה**. היא יפסל הצולע: **וְאִם כְּשֵׁרָה**. היא תאכל וזו כחומר שצחטאת שאפי' הן שלמים אסורין ליאכל אלא לזכרי כהונה ליוס ולילה ולפנים מן הקלעים. וזומהכא גמרין לכל איסורי קדשים דלא בטלי לגמרי: **לְיֹגֶמֶר מִהֶאֱי**. וליבטלו צק': **אֵלָּא חֲדוּשׁ הוּא**. ז"ל: **אֵלָּא: חֲדוּשׁ הוּא**. כדפרשיית דלכתחלה מצטלין ליה ומיייתין ליה **לִידֵי** כך צידים: **לֹא נִלְרְכָּא**. זהו: **אֵלָּא לַמָּקוֹס חֶפֶךְ**. דבעלמא ככל איסור והיתר המחוברים כגון הוּזִיף העובר את ידו וכגון אבר המדולדל כולן אסורין וזכדלמרין צבהמה המקשה (זעיל דף סח:): **לֹאֵא שְׁמַעְתָּא**. דרב שמואל צר רב יצחק: **לֹמֶה אִמְרו**. המחמץ לאזוי איסור אמרו לתרומה שהמחמץ חולין בשאור שלה או מתבל קדרה חולין בתבלי תרומה או מדמע ומצבל חולין ותרומה יחד שאנו הולכים אחריו להחמיר: **לִמֵּין וּמוּיָו**. אמרו כן דחולין ציה לחומרא **וּלְהַחְמִיר**. שפעמים להקל ופעמים להקל ופעמים **לִמֵּין וּמוּיָו**. על זה אמרו פעמים להקל ופעמים להחמיר: **גְּרִיסִין**. ושל פול דתרומה: **שְׁנַצְנָטָו עִם עֲרֻשִׁים**. של חולין וטעמנוס ויש צהס וטעס תרומה בחולין אע"פ שיש בחולין מאה ואחד ושתתרומה דיניה לצטל צצק דנפקא לן בספרים) מקראי

מכל חלצו את מקדשו ממנו^(א) שאם נפל צבוכו הרי הוא מקדשו ובתרומת מעשר משתעי קרא שהיא אחד ממאה וקאמר שאם חזרה לתוך התשעים ותשעה מקדשתו מכלן אמרו תרומה צמאה עם האסור אסורה צמאה והיא מותרת והכא כיון דנותנת טעם אע"פ שיש כאן היתר כדי לצטל איסור אסור דטעמא לא בטיל הרי להחמיר: **אֵין צֶהֱן בְּנוֹטָן טַעַם**. אע"פ שאין כאן היתר כדי לצטל מותר כדי צעיין אחד ^(א) ממאה היכא דאיסורא צעיניה הוא כגון חטין צחמין או כל דבר שלא נתצבל אצל הכא דליתיה צעיניה לא צעיין אחד ומאה הרי להקל אצל מין ומינו נעלוס להחמיר כדלמרין לקמן דלא מישתרי עד דליכא תרתי לטיבותא אין נותן טעם ואחד ומאה: קתני מיהא דכי לא יהיב טעמא לא צעיין מאה ואחד וצמאי בטיל לאו בששים אלמא זיצטולא היכא דליכא טעמא בששים הוא: לא

מזי למימר וליטעממין וכי האי גוונא יש צכמה דוכתי): **גִּלְגִּי רַחֲמָנָא גְבִי חֲטָאת בּוֹ**. הקשה ר"ת דהאי קרא דחטאת מייתי הכא לטעם כעיקר וצפ' אלו עוברין (פסחים דף מה.) מוקי להיתר מצטרף לאיסור לכ"ע וטעם כעיקר מפיק ליה ממשרת ולר"ע מגיעולי עובדי כוכבים לכך נראה לר"ת דגרסין הכא לא נצרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור דצכל ענין התיר הכתוב ואפילו יש חזי זית צעין משמוניות של זרוע על חתיכת האיל שחך לרצוע ומיהו א"צ להגיה הספרים דליכא למימר דנקט הדרשה הפשוטה דאי לאו קרא דמשרת ודגיעולי עובדי כוכבים דלחו לטעם כעיקר הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר ולא להיתר מצטרף לאיסור וכי האי גוונא איכא צכמה דוכתין ועוד ז"ל דסוגינא דהכא תימאי כי סוגיא דנזיר פ' שלשה מינין (דף לו: ב') דגרסין התם ורבנן תיפוק להו דהיתר מצטרף לאיסור מחטאת ומשני התם נמי לטעם כעיקר הוא דלאתא ואע"ג דמשרת נמי אחי לטעם כעיקר מצרך צריכי דאי כתב רחמנא חטאת הוה אמינא נזיר לא אחי מנייה דנזיר מקדשים לא ילפינן ואי כתב רחמנא נזיר הוה אמינא חטאת מנזיר לא ילפינן דחמיר איסורו דאפי' חרץן אסיר ליה: **וְתֹאכַל בַּחֲמוּר שֶׁבֶה**. רצינו חננאל גרים תאכל כחמור צצהן משמע דליכא חומרא בשלמים דליכא בחטאת כגון שצבל שלמים דליתמול צקדייה דחטאת דהיוס דרמינן עלייהו חומרא דחטאת לאסור לזרים לנשים ולעצדים וחומרא דשלמים שאין נאכלין אלא עד הלילה וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר: **וְלֹא נִצְרָבָא אִלָּא בַּמָּקוֹם חֶתֶךְ**. דבעלמא אסור כגון שהוּזִיף העובר את ידו לחוך דנפקא לן צפ' צבהמה המקשה (זעיל דף סח:) דמקום חתך אסור מדאצטרין פרסה החזיר אכול מקום חתך מכלל דאי לא החזירה אסור וגראה דשאר קדשים כגון חוה ושוק ואימורין שרי נמי מקום חתך שלהם דהא לא אשכחן קרא צורוע צשלה יותר מצשאר קדשים ואי ילפי צהו מעובר דאסור מקום חתך צורוע צשלה נמי ליתסר אלא צבולן לא אסר הכתוב מקום חתך צורוע צשלה וחזה ושוק ואימורים וזה הכתוב להסיר ולא מקום חתך והא דקאמר הכא דבעלמא אסור היינו צאצב שינא לחוך והכא שרי צכל הקדשים ולכן לא פריך הכא מאי חוית דגמרת כו' כדפריך אלינן: **אֵין בָּהֶם בְּנוֹתָן טַעַם אַע"פ שֶׁאֵין בָּהֶן בְּרִי לְהַעֲזוֹת מוֹתֵר**. פ' צקונטרס וכי צעיין מאה ואחד היינו היכא דאיסור צעיניה אצל הכא דליתיה צעיניה לא צעיין מאה ואחד אלמא ז"ל לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגריסים מתוך העדשים ^(א) דלא אי אפשר להסירם שאינו מכירן ואיכא ממשות האיסור היה צריך מאה ואחד וקשה לפירושו אמאי נקט רישא שאור של חטים שנפל לתוך עיסה של חטין דהוי מין צמינו אפי' צשלא צמינו נמי צעיין מאה ואחד היכא דליתיה לאיסור צעיניה וז"ל דנקט מין צמינו דאפילו הסיר אחרי כן השאור צעיין מאה ואחד לצטל אצל שלא צמינו לא צמינו נמי צעיין מאה ואחד דהא דרשנין צספרי את מקדשו ממנו ממנו שנפל לחוכי הרי הוא מקדשו צמינו כתיב: **אִלָּא בְּמֵאֵי יָאֻו** בששים. וא"ת הא דצטבל הכא בששים היינו דטעמיה כהן ואפי' צפחות היה בטל אי טעמיה כהן ואין נותן טעם ולא כמו שפירס צקונטרס לעיל) אצל צסתמא צעיין מאה ואחד לצטלה דהא רישא נמי דקתני אם יש צהן צנותן טעם אסור אפי' יש צהן להעלות צמאה ואחד על כרחך איירי צטעמיה כהן וז"ל דממשנה יתירה דייק דצסיפא הוה ליה למיתני אין צהן צנותן טעם מותר ותו לא וספיר ידעינן דאצין יש לו להעלות צמאה ואחד וצין אין לו להעלות צמאה ואחד דארישא קאי אלא להכי הדר תנא לשאמועינן דצצציר ממאה ואחד יש שיעור לצטל תנינת טעם:

גיד הנשה פרק שביעי חולין

צמ.

ועוד וז"ל דהתם איירי צשלא צמינו והיכא דליכא חוית צכדי אכילת פרס קרי ליה טעמו ולא ממשו והרב רצי יוסף מאורלייני"ש היה מפרש דלע"ג דטעם כעיקר דאורייתא לא לקי אטעם אפי' שלא צמינו דרצי יוחנן צכר לה כר"ע דליף טעם

כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים וליכא אלא עשה דתעצירו צאש דמזריך ליצון והגעלה ור"ת השיב לו דלית לן למימר דלהדריניהו לאיסוריה כדלמרנ' צהלוקח עובר פרטו (צכרות טו:.) דמנן הגוזז והעובד פ' צפסולי המוקדשין סופג את הארצעים ואע"ג דלא נפקא לן אלא מתוצח ולא גזיה אלא היינו טעמא משום דלהדריה לאיסוריה דלא תעבוד ולא תגוז מיהו לא דמי כל כך דהתם משמע ודאי דלהדריה והכי קאמר תוצח וציחה המרמי לן צקדשים שהוממו ולא גזיה והא דקאמר צירושלמי דערלה צפ' שני אמר ר' יוחנן כל נותני טעם אין לוקין עליהם חוץ מנותן טעם דנזיר וז"ל דצהיתר מצטרף לאיסור איירי דהכי אחת צהדיא צפ' ואלו עוברין (פסחים דף מג:) וצפרק שלשה מינין (מזיר לה:) אמר ר' אבהו א"ר יוחנן כל איסורין צצתורה אין היתר מצטרף לאיסור חוץ מאיסורי מזיר וקרי ליה צירושלמי נותן טעם וא"ת אם טעם כעיקר דאורייתא מאי פריך צפ' אלו עוברין וצפ' שלשה מינין גצי שמי קופות אחת של חולין ואחת של

תרומה ולפניהן שתי סאין כו' ופריך מנייה ואי אמרת חוית צכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרינן שאני אומר והשתא כי נמי אמרינן חוית צכדי אכילת פרס אלו דאורייתא תקשה ליה אמאי אמר שאני אומר כיון דטעם כעיקר דאורייתא וז"ל דהתם איירי צמינו וכן משמע צסוף הערל (יצמות צב:) דמוקי לה ר"ל והוא שרצו חולין על התרומה ומין שלא צמינו לא שייך רצוי וא"ת ואי צמינו כיון דרצו צטלי להו צרובא אפי' איכא חוית צכדי אכילת פרס וז"ל דמ"מ פריך דאי חוית צכדי אכילת פרס דאורייתא יש לנו להחמיר אף צמינו ולית לן למימר שאני אומר כיון דלקי צשאניו מינו ומיהו קשה דסוגיא דאלו עוברין (פסחים דף מג:) ודפרק שלשה מינין (מזיר דף לה:) אליצבא דר' יוחנן ור' יוחנן מוקי לה צהערל (יצמות דף צב.) אע"ג דלא רצו וא"כ כי נמי חוית צכדי אכילת פרס לאו דאורייתא תקשי ליה אמאי אמרינן שאני אומר דכיון דלא רצו ספיקא דאורייתא היא וז"ל דהוה אמרינן שאני אומר גבי חטאת בו'. הקשה ר"ת דהאי קרא דחטאת מייתי הכא לטעם כעיקר וצפ' אלו עוברין (פסחים דף מה.) מוקי להיתר מצטרף לאיסור לכ"ע וטעם כעיקר מפיק ליה ממשרת ולר"ע מגיעולי עובדי כוכבים לכך נראה לר"ת דגרסין הכא לא נצרכא אלא להיתר מצטרף לאיסור דצכל ענין התיר הכתוב ואפילו יש חזי זית צעין משמוניות של זרוע על חתיכת האיל שחך לרצוע ומיהו א"צ להגיה הספרים דליכא למימר דנקט הדרשה הפשוטה דאי לאו קרא דמשרת ודגיעולי עובדי כוכבים דלחו לטעם כעיקר הוה מוקמי קרא דחטאת לטעם כעיקר ולא להיתר מצטרף לאיסור וכי האי גוונא איכא צכמה דוכתין ועוד ז"ל דסוגינא דהכא תימאי כי סוגיא דנזיר פ' שלשה מינין (דף לו: ב') דגרסין התם ורבנן תיפוק להו דהיתר מצטרף לאיסור מחטאת ומשני התם נמי לטעם כעיקר הוא דלאתא ואע"ג דמשרת נמי אחי לטעם כעיקר מצרך צריכי דאי כתב רחמנא חטאת הוה אמינא נזיר לא אחי מנייה דנזיר מקדשים לא ילפינן ואי כתב רחמנא נזיר הוה אמינא חטאת מנזיר לא ילפינן דחמיר איסורו דאפי' חרץן אסיר ליה: **וְתֹאכַל בַּחֲמוּר שֶׁבֶה**. רצינו חננאל גרים תאכל כחמור צצהן משמע דליכא חומרא בשלמים דליכא בחטאת כגון שצבל שלמים דליתמול צקדייה דחטאת דהיוס דרמינן עלייהו חומרא דחטאת לאסור לזרים לנשים ולעצדים וחומרא דשלמים שאין נאכלין אלא עד הלילה וחטאת של היום זמן אכילתה עד למחר: **וְלֹא נִצְרָבָא אִלָּא בַּמָּקוֹם חֶתֶךְ**. דבעלמא אסור כגון שהוּזִיף העובר את ידו לחוך דנפקא לן צפ' צבהמה המקשה (זעיל דף סח:) דמקום חתך אסור מדאצטרין פרסה החזיר אכול מקום חתך מכלל דאי לא החזירה אסור וגראה דשאר קדשים כגון חוה ושוק ואימורין שרי נמי מקום חתך שלהם דהא לא אשכחן קרא צורוע צשלה יותר מצשאר קדשים ואי ילפי צהו מעובר דאסור מקום חתך צורוע צשלה נמי ליתסר אלא צבולן לא אסר הכתוב מקום חתך צורוע צשלה וחזה ושוק ואימורים וזה הכתוב להסיר ולא מקום חתך והא דקאמר הכא דבעלמא אסור היינו צאצב שינא לחוך והכא שרי צכל הקדשים ולכן לא פריך הכא מאי חוית דגמרת כו' כדפריך אלינן: **אֵין בָּהֶם בְּנוֹתָן טַעַם אַע"פ שֶׁאֵין בָּהֶן בְּרִי לְהַעֲזוֹת מוֹתֵר**. פ' צקונטרס וכי צעיין מאה ואחד היינו היכא דאיסור צעיניה אצל הכא דליתיה צעיניה לא צעיין מאה ואחד אלמא ז"ל לפירושו דהכא מיירי כגון שהסיר הגריסים מתוך העדשים ^(א) דלא אי אפשר להסירם שאינו מכירן ואיכא ממשות האיסור היה צריך מאה ואחד וקשה לפירושו אמאי נקט רישא שאור של חטים שנפל לתוך עיסה של חטין דהוי מין צמינו אפי' צשלא צמינו נמי צעיין מאה ואחד היכא דליתיה לאיסור צעיניה וז"ל דנקט מין צמינו דאפילו הסיר אחרי כן השאור צעיין מאה ואחד לצטל אצל שלא צמינו לא צמינו נמי צעיין מאה ואחד דהא דרשנין צספרי את מקדשו ממנו ממנו שנפל לחוכי הרי הוא מקדשו צמינו כתיב: **אִלָּא בְּמֵאֵי יָאֻו** בששים. וא"ת הא דצטבל הכא בששים היינו דטעמיה כהן ואפי' צפחות היה בטל אי טעמיה כהן ואין נותן טעם ולא כמו שפירס צקונטרס לעיל) אצל צסתמא צעיין מאה ואחד לצטלה דהא רישא נמי דקתני אם יש צהן צנותן טעם אסור אפי' יש צהן להעלות צמאה ואחד על כרחך איירי צטעמיה כהן וז"ל דממשנה יתירה דייק דצסיפא הוה ליה למיתני אין צהן צנותן טעם מותר ותו לא וספיר ידעינן דאצין יש לו להעלות צמאה ואחד וצין אין לו להעלות צמאה ואחד דארישא קאי אלא להכי הדר תנא לשאמועינן דצצציר ממאה ואחד יש שיעור לצטל תנינת טעם:

לא

עין משפט ונר מצוה

פה א מניי פ"ח מהל' מעה"ק הלטי":
פו ב מניי פ"ג מהל' תרומות הל"ב:

שיטה מקובצת

אל גלי רחמנא גבי חטאת. ג"ב ע"י תוס' וצחים דף צח ע"א ד"ה מה: **צ** ואם כשרה היא תאכל זו שנגעה בה בחמור: **ג** ומהכא גמרינן. ג"ב עיין רש"י וצחים דף צו ע"ב ד"ה עד שיבטל: **ז** כדאמרין בבבבמה המקשה וכלישנא קמא ואליבא דר"ש בן יוחי דאמר מבשל לה והדר מחתך לה: **ח** לזה לא שמעתא וכו': **ט** מין ושאינו מין למין בשאינו מין אמרו כן: **י** גריסין פולין דתרומה: **י** ויש בהם גבי"ש תרומה בחליין: **י** וא"ר אבהו דהינה ליבטל: **ט** ובמאי ביטל לאו בששים אלמא כי לא יהבא טעמא בששים הוא:

רבינו גרשום

ליגמר מהכא. כלומר מן הורוע צשלה: אלא חדרוש הוא כו'. כלומר חדרוש הוא שאיסור נתבשל עם ויתרל מוקדשין שאסור לישראל [נתבשל] עם החולין ואינו אוסרו: דמדאוריית' בטל ברובא. כלומר כדחזינן בקרא אחרי רבים להטות. אמר רבא לא צצרכא [אלא] לטעם כעיקר כלומר מה דתנא זהו היתר הבא מכלל איסור לאו למעוטי כל איסורין שבתורה אלא לטעם כעיקר כו': ואם כשרה יאכל כחמור שבה שאם מבשל שום קדשים עם חטאת אפי' אותן קדשים שפבשכל עם חטאת יהיו נאכלין לשני ימים ולילה אחד כיון שבשלו עם חטאת יהא נאכל ליום ולילה כחטאת דנותן טעם כעיקר חשוב: רבינא אמר לא צצרכא אלא למקום חתך כלומר הא דאמר' זהו היתר הבא מכלל איסור דאפי' מקום חתך הורוע מותר דאמר מקום חתך בעלמא אסור כגון שהוציא עובר את ידו ושחט את אמו ואח"כ החזירה אסור אפי' במקום חתך: א"ל אביי וכל איסורין שבתורה במאה והתנן כל המתבבל כלומר מתבבל בקדרה של חולין מתבבלי של תרומה ומחמץ בשאור של תרומה עיסה של חולין ומדמע תרומה עם חולין: גריסין שנתבשלו עם עדשים כלומר גריסין של תרומה שנתבשלו עם עדשים של חולין בין שיש בהן להעלות באחד ומאה כלומר שיש מאה של חולין לבד מן התרומה בין שאין להעלות באחד ומאה שאין מאה של חולין לבד מן התרומה אבל בכלל התרומה יש מאה אסור לפי שיש באיסור בנותן טעם: